

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 1423/19

ע"א 1449/19

לפני: כבוד השופט י' עמית

כבוד השופט מ' מזוז

כבוד השופט י' אלרון

המערערת בע"א 1423/19

והמשיבה בע"א 1449/19:

1. עזבון המנוחה פלונית

2. פלונית

3. פלוני

המערערת בע"א 1449/19

והמשיבה 1 בע"א 1423/19:

מגן דוד אדום

נ ג ד

המשיבה 2 בע"א 1449/19: שירותי בריאות כללית

המשיב 3 בע"א 1449/29: מדינת ישראל, משרד הבריאות

ערעורים על פסק דינו של בית המשפט המחוזי חיפה
בת"א 006372-09-16 שניתן ביום 10.01.2019 על ידי
כבוד השופט י' גריל

תאריך הישיבה: כ"ג בסיון התש"ף (15.06.2020)

בשם המערערת בע"א 1423/19

והמשיבה בע"א 1449/19: עו"ד רון וורמברנד

בשם המערערת בע"א 1449/19

והמשיבה 1 בע"א 1423/19: עו"ד ליאור פרי

פסק דין

השופט י' עמית:

1. ביום 17.11.2015 הובהלה תינוקת בת 4 חודשים למרפאת שירותי בריאות כללית שבג'סר אל זרקא. התינוקת הועברה למרפאה מהפעוטון בו שהתה, לאחר שהגננת התרשמה כי היא סובלת מ"אפטיה, חוסר תאבון, ואף כיחלון". התינוקת טופלה במרפאה, והרופאים הזעיקו את מגן דוד אדום (להלן: מד"א) כדי להעביר את התינוקת לבית החולים.

הפרמדיקים של מד"א טיפלו במקום בתינוקת, הכניסו לה עירוני לווריד והעבירו אותה לבית החולים הלל יפה בחדרה (להלן: בית החולים). התינוקת טופלה בבית החולים במשך מספר שעות והועברה אל בית החולים רמב"ם במצב קשה, שם נפטרה ביום 25.11.2015, דהיינו כשמונה ימים לאחר מכן.

2. הוריה של התינוקת המנוחה, הם המערערים 3-2 בע"א 1423/19 (להלן: המערערים), הגישו תביעה לבית המשפט המחוזי בחיפה, בטענה להתרשלות של שירותי בריאות כללית, של מד"א ושל בית החולים, בטיפול בבתם המנוחה. בשלב מוקדם של התביעה הגיעו שירותי בריאות כללית ובית החולים להסכם פשרה עם המערערים ולפיו ישולם להם סך של מיליון ₪ "ברוטו" לסילוק התביעה.

משלא הושגה פשרה עם מד"א, התנהלה התביעה מתחילתה ועד סופה, ובמסגרתה נבחנה אחריותם והתנהלותם של כל הנתבעים, לרבות שירותי בריאות כללית ובית החולים.

בסופו של יום, קבע בית המשפט המחוזי כי הנזק שנגרם למערערים עומד על 1,231,265 ₪ וכי האחריות נחלקת כלהלן: שירותי בריאות כללית – 70% בית החולים – 10% מד"א – 20%. משכך, חויבה מד"א בסכום של 246,253 ₪, בצירוף שכר טרחת עורך דין בשיעור של 20% ומע"מ, וכן בחלק היחסי בהוצאות התובעים.

על פסק הדין נסובים שני הערעורים שבפנינו. המערערים הלינו על מיעוט הסכום שנפסק לזכותם ומד"א הלין על עצם הטלת האחריות.

3. אקדים ואומר כי בתיק מעין זה ניתן לחשב בנקל את גובה הנזק הממוני עד לרמת השקל, מאחר שהחישוב נעשה בהתאם להלכת פינו' (ע"א 10990/05 פינו' נ' הראל חברה לביטוח בע"מ, פ"ד סא(1) 325 (2006)), על פי השכר הממוצע במשק ובהיוון כפול נוכח גילה של הפעוטה. בהתאם לחישוב זה התקבל הסך של 616,265 ₪, ועל כך הוסיף בית משפט קמא סך של 15,000 ₪ בגין הוצאות קבורה. מכאן, שכל המחלוקת לגבי הנזק התמקדה אך ברכיב של הנזק הלא ממוני. בית המשפט המחוזי פסק למערערים את הסך של 600,000 ₪ ברכיב הנזק הלא ממוני, וערעורם של המערערים נסב אך ורק על רכיב זה, באשר לטענתם היה על בית המשפט לפסוק סכום של מיליון ₪.

בהמלצתנו, חזרו בהם המערערים מערעורם והוא נדחה בזה.

4. יש להצר על כך שלמרות הפשרה שאליה הגיעו המערערים ושירותי בריאות כללית ובית החולים, לא השכילו הצדדים שבפנינו להגיע לפשרה בבית משפט קמא. משכך נדרש בית משפט קמא לשמוע ראיות לכל אורך החזית, לרבות בשאלת התרשלות שירותי בריאות כללית ובית החולים, על אף שאלה כבר הגיעו לפשרה עם המערערים.

5. ערעורה של מד"א נסב על שאלת האחריות.

בית המשפט המחוזי בחן בהרחבה את הטענות שהופנו כנגד התנהלותם של הפרמדיקים של מד"א שטיפלו בפעוטה המנוחה, קיבל חלק מהטענות ודחה את חלקן האחר. את תמצית מסקנותיו של בית משפט קמא נביא כלשונו של פסק הדין:

"אם לסכם את הדברים לגבי אחריות מד"א, הרי שהוכח, כי מד"א סטה מסטנדרט הזהירות הנדרש בכך שלא אבחן נכונה את מצבה של המנוחה (הלם והתייבשות) ובכך שלא ביצע הערכה של מצבה במהלך הפינוי בתדירות הנדרשת כאשר מדובר בתינוקת עם שינוי במצב ההכרה, ולא ביצע הערכת מדדים חוזרת בסמוך להגעה לבית החולים.

בנוסף, מד"א חרג מסטנדרט הזהירות המקובל, בכך שצוות האט"ן לא בדק את תקינות העירווי ובשל כך לא הבחין שהעירווי סטה במהלך הנסיעה באט"ן, שכן אילו היה נבדק העירווי, הסטייה היתה מתגלית והיה מותקן למנוחה עירווי חדש.

עם זאת, לא מצאתי חריגה מסטנדרט הזהירות של מד"א, בכך שצוות האט"ן לא אבחן את החמצת המטבולית, שכן מדברי פרופ' ברזילי עולה שאין באפשרות פרמדיק לאבחן מצב זה. כמו כן, לא מצאתי חריגה מסטנדרט הזהירות המקובל, בסך שצוות האט"ן כיסה את המנוחה והפעיל חימום באמבולנס, ובכך שלא ביצע למנוחה אינטובציה".

6. לא נכחד כי התלבטנו אם יש מקום להתערב במסקנותיו אלה של בית משפט קמא. דומה כי בית המשפט המחוזי הציב רף גבוה יתר על המידה לבחינת אחריות מד"א, בהינתן הדחיפות בהחשדה של התינוקת לבית החולים ובהינתן העובדה שהפרמדיקים של מד"א הצליחו להכניס עירווי לווריד של התינוקת, מה שלא עלה בידי הרופאים במרפאה. גם הרופאים בבית החולים לא הצליחו בכך, ורק כעבור כ-45 דקות ביצעו עירווי גרמי לפעוטה. לכך יש להוסיף כי הנסיעה מהמרפאה לבית החולים ארכה 17 דקות, ובנסיבות מעין אלה, ספק אם היה מותקן לפעוטה עירווי מחדש תוך כדי נסיעה, אם היה מקום לעצור את האמבולנס בשולי הדרך כדי להחזיר את העירווי למקומו, ועד כמה הדבר החיש את ההתדרדרות במצבה של הפעוטה.

7. אם מצאנו בסופו של יום, שלא להתערב במסקנתו של בית המשפט המחוזי, שהעמיד את חלקה של מד"א באחריות על 20%, הרי שהדבר נובע מהכלל לפיו אין דרכה של ערכאת ערעור להתערב בממצאי עובדה ומהימנות שנקבעו על ידי הערכאה הדיונית. הלכה זו כוחה יפה גם מקום בו הערכאה הדיונית מבכרת חוות דעתו של מומחה אחד על פני משנהו.

במקרה דנן, בית המשפט המחוזי, שבפניו הופיעו המומחים השונים, צלל אל עומקן של העובדות, פירט בהרחבה את מסקנותיו בבחינת דבר דבור על אופניו, והתייחס בפירוט למחלוקת לגבי מצבה של הפעוטה בעת שפונתה מהמרפאה אל בית החולים. על סמך העובדות שפורטו בפסק הדין, ושאיננו רואים טעם לחזור עליהן הגיע בית משפט קמא למסקנות אליהן הגיע לגבי אחריות מד"א, כמצוטט לעיל. בנסיבות המקרה דנן, ועל אף גדר הספקות, מצאנו שלא להתערב בממצאי העובדה שעליהן ביסס בית המשפט המחוזי את מסקנותיו לגבי אחריות מד"א ואופן חלוקת האחריות בין הצדדים. בהקשר זה נזכיר כי אחת הנגזרות של כלל אי התערבות היא, שחלוקת האחריות מסורה לשיקול דעתה של הערכאה הדיונית, ואין דרכה של ערכאת הערעור להתערב בחלוקה זו, אלא במקרים חריגים (ראו, לדוגמה, ע"א 7436/12 כלל חברה לביטוח בע"מ נ' ב.י.מ חברה לבניה בע"מ, פסקה 36 והאסמכתאות שם (6.7.2017)).

סופו של דבר, שגם הערעור בע"א 1449/19 נדחה.

8. אשר על כן, אנו דוחים את שני הערעורים דלעיל. אין צו להוצאות.

ש ו פ ט

השופט מ' מזוז:

אני מסכים.

ש ו פ ט

השופט י' אלדון:

אני מסכים כי דין הערעורים להידחות.

עם זאת, אוסיף ואבהיר כי איני סבור שהרף שהציב בית המשפט המחוזי לבחינת אחריותו של מגן דוד אדום (להלן: מד"א) בגין נזקי המנוחה גבוה מהדרוש.

בית המשפט המחוזי הטיב לבטא בפסק דינו הסדור והמנומק כדבעי את האחריות המצופה ממד"א, להעניק למטופליו שירות רפואי הולם.

בכלל זה, ספק אם ישנה מחלוקת באשר לציפייה לקבל ממד"א את המענה המקצועי ביותר וכי צוותיה יבחנו באופן תדיר את מצבו הבריאותי של מטופל אשר חייו מסורים בידיהם, ויוודאו, ככל הניתן, כי הוא מקבל את הטיפול הרפואי הנחוץ לו, עד להגעתו למרכז רפואי זה או אחר לצורך המשך הטיפול בו.

בנסיבות אלה, ולאור ההלכה לפיה ערכאת הערעור לא תתערב בקביעותיו העובדתיות של בית המשפט המחוזי, אף אני איני סבור כי יש להתערב בסוגיית חלוקת האחריות.

ש ו פ ט

הוחלט כאמור בפסק דינו של השופט י' עמית.

ניתן היום, ל' בסיון התש"ף (22.6.2020).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט